

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

24.04.2025

м. Харків

№ 70/39-рк/к

**КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«КОМУНСЕРВІС» ЗАВОДСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ ПОЛТАВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ**

(інформація, доступ до якої обмежено)

Про припинення дій, що містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

1. Предмет рекомендацій

- (1) Дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «КОМУНСЕРВІС» ЗАВОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ щодо встановлення:

- в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення обмеженого строку їх дії (до кінця року їх видачі), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, шляхом встановлення таких умов придбання товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;

- замовникам різних умов отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, шляхом застосування різних умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин.

2. Суб'єкт, якому надаються рекомендації

- (2) КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «КОМУНСЕРВІС» ЗАВОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (далі – КП «КОМУНСЕРВІС», ПІДПРИЄМСТВО) є юридичною особою, ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*), дата проведення державної реєстрації – 03.12.2010, місцезнаходження: (*інформація, доступ до якої обмежено*); основний вид діяльності (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (3) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «КОМУНСЕРВІС» є суб'єктом господарювання.

3. Процесуальні дії

- (4) Східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснювався державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на регіональному ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах Полтавської області.
- (5) Відділенням надіслано вимоги про надання інформації КП «КОМУНСЕРВІС» від 22.10.2024 № 70-02/3904є, від 08.01.2025 № 70-02/90є, від 10.03.2025 № 70-02/1508є та від 24.03.2025 № 70-02/1842є.
- (6) Листами від 12.11.2024 № 260 (вх. № 70-01/2917 від 12.11.2024), від 23.01.2025 № 14 (вх. № 70-01/240 від 24.01.2025), від 20.03.2025 № 54 (вх. № 70-01/1057 від 20.03.2025) та від 07.04.2025 № 66 (вх. № 70-01/1290 від 07.04.2025) КП «КОМУНСЕРВІС» надало інформацію з копіями підтверджуючих документів на вимоги Відділення.

4. Становище суб'єкта господарювання на ринку

- (7) Визначення становища суб'єкта господарювання на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення проведено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики.

Об'єкт аналізу щодо визначення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (8) Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (9) Об'єктами аналізу є:
 - послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення;
 - КП «КОМУНСЕРВІС» - суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

- (10) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (11) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення.
- (12) Відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (13) КП «КОМУНСЕРВІС» здійснює господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на підставі ліцензії, виданої ПОЛТАВСЬКОЮ ОБЛАСНОЮ ДЕРЖАВНОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ від 21.07.2014 № 269 (переоформлена 04.02.2020) (далі – Ліцензія № 269) в межах міста Заводське Миргородського району Полтавської області.
- (14) Отже, КП «КОМУНСЕРВІС» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природної монополії.

Визначення переліку товарів (робіт, послуг) щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище

- (15) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (16) Товаром, щодо якого визначаються ознаки монопольного (домінуючого) становища ПІДПРИЄМСТВА, є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення централізованого водопостачання, які надаються КП «КОМУНСЕРВІС» на платній основі.

Споживчі характеристики

- (17) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (18) У визначенні статті 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції, яка діяла до 07.08.2023):
 - централізоване питне водопостачання – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;
 - централізоване водовідведення – господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.

- (19) Згідно зі статтею 23 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції, яка діяла до 07.08.2023) підприємства питного водопостачання та централізованого водовідведення мають право, зокрема, видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення.
- (20) Відповідно до статті 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (в редакції, яка діє з 07.08.2023) підприємства питного водопостачання мають право, зокрема, видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання.
- (21) Згідно із частиною першою статті 22 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» (набрав чинності з 07.08.2023) приєднання до систем централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих підприємством централізованого водовідведення.
- (22) Відносини, що виникають у процесі приєднання/підключення до водопровідно-каналізаційних мереж, регулюються Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами, в редакції від 13.07.2021) (далі – Правила № 190).
- (23) Відповідно до термінів, визначених Правилами № 190, технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі – технічні умови) – комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (24) Порядок приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначені розділом III Правил № 190.
- (25) Пунктами 1, 2 розділу III Правил № 190 передбачено, що приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проекту на приєднання. Для забезпечення водопостачанням та водовідведенням будівельних майданчиків (на час будівництва об'єкта) видаються технічні умови на тимчасове підключення та укладаються тимчасові угоди з водопостачання та водовідведення за тимчасовою схемою на період будівництва.
- (26) Відповідно до пункту 9 розділу III Правил № 190 технічні умови повинні включати:
 - місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
 - обсяг та тиск води, режим водопостачання;
 - обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
 - рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
 - місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
 - умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску,

регуляторів тиску та обмежувачів;

– графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;

– термін дії технічних умов.

- (27) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил № 190 технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – проєктно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.
- (28) Після виконання робіт з приєднання (врізки) до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та встановлення засобів обліку води укладається договір про надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення.
- (29) Основною споживчою властивістю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є їх надання суб'єктом господарювання, який надає такі послуги, тобто КП «КОМУНСЕРВІС».
- (30) Послуги за споживчими характеристиками мають своє функціональне призначення та визначені фізичні, технічні та експлуатаційні характеристики. Процес видачі технічних умов є частиною технологічного процесу надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, тобто є складовою цих послуг.

Умови споживання

- (31) Умови споживання Послуг визначені пунктами 3-6 розділу III Правил № 190.
- (32) Так, зокрема, для одержання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживач подає виконавцю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення заяву та перелік документів, передбачених пунктом 3 розділу III Правил № 190.
- (33) Згідно з пунктом 6 розділу III Правил № 190 за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (34) Отже, передумовою надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

Умови реалізації

- (35) Як вже вище зазначалось, видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється на платній основі.
- (36) Для отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживач надає виконавцю документ, що підтверджує оплату (квитанцію, платіжне доручення тощо).
- (37) За результатами розгляду заяви та доданих документів, виконавець послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у визначений Правилами № 190 строк видає споживачу технічні умови.

Ціна

- (38) Відповідно до пункту 7 розділу III Правил № 190 собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.
- (39) Розрахунок вартості видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється виконавцем послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення виходячи із собівартості надання послуг та податку на додану вартість.
- (40) Порядок визначення вартості видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення на даний час не врегульовано нормативно-правовими актами, тобто діє вільне ціноутворення.
- (41) Відповідно до інформації, наданої КП «КОМУНСЕРВІС» листами від 12.11.2024 № 260 (вх. № 70-01/2917 від 12.11.2024), від 23.01.2025 № 14 (вх. № 70-01/240 від 24.01.2025) та від 07.04.2025 № 66 (вх. № 70-01/1290 від 07.04.2025) КП «КОМУНСЕРВІС», вартість видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначено ПІДПРИЄМСТВОМ згідно із розрахунком вартості технічних умов на приєднання до централізованої мережі водопостачання та/або водовідведення та становила для всіх категорій споживачів протягом 2023-2024 років (*інформація, доступ до якої обмежено*), а з січня 2025 року становить (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (42) Отже, виходячи з наведеного, товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище, є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (43) Згідно із пунктами 5, 6 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцем послуг з централізованого водопостачання та послуг з централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (44) Виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є КП «КОМУНСЕРВІС».
- (45) Відтак, КП «КОМУНСЕРВІС» є основним (єдиним) продавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення для споживачів.
- (46) Споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є фізичні та юридичні особи, які мають намір приєднати свої об'єкти будівництва до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Визначення товарних меж ринку

- (47) У відповідності до пункту 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за

звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого. Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) за показниками взаємозамінності, окремими з яких є наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи), відсутність суттєвої різниці в цінах, подібність якісних показників, взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва.

- (48) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (№ 2189-VIII від 09.11.2017, із змінами) послуга з централізованого водопостачання та послуга з централізованого водовідведення є комунальними послугами.
- (49) Згідно із пунктом 5 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (№ 2189-VIII від 09.11.2017, із змінами) виконавцем послуги з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та виконавцем послуги з централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (50) Відповідно до пункту 1 Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 (зі змінами), ці Правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.
- (51) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення не мають товарів-замінників, оскільки без отримання замовником технічних умов у виконавця послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення неможливо здійснити приєднання об'єктів водоспоживання до діючих систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (52) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення надаються Підприємством на платній основі, а отже, є товаром.
- (53) Таким чином, товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі – Послуги).

Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (54) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.

- (55) Отримання Послуг можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на певній території.
- (56) Відповідно до Ліцензії № 269 місцем провадження КП «КОМУНСЕРВІС» господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначено місто Заводське Миргородського району Полтавської області.
- (57) Згідно з інформацією КП «КОМУНСЕРВІС», наданою листом від 12.11.2024 № 260 (вх. № 70-01/2917 від 12.11.2024), ПІДПРИЄМСТВО надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на території міста Заводське Миргородського району Полтавської області.
- (58) Відповідно до інформації КП «КОМУНСЕРВІС», наданої листом від 20.03.2025 № 54 (вх. № 70-01/1057 від 20.03.2025), згідно із рішенням ЧЕРВОНОЗАВОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ від 16.02.2011 № 7 «Про передачу основних засобів КП «ЧЕРВОНОЗАВОДСЬКЕ» в оперативне управління КП «КОМУНСЕРВІС» мережі централізованого водопостачання та водовідведення знаходяться в оперативному управлінні ПІДПРИЄМСТВА з 16.02.2011.
- (59) Отже, територіальними (географічними) межами ринку Послуг є територія міста Заводське Миргородського району Полтавської області, на якій розташовані мережі централізованого водопостачання та водовідведення, що знаходяться в оперативному управлінні ПІДПРИЄМСТВА.

Визначення часових меж ринку

- (60) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (61) Відповідно до інформації, наданої КП «КОМУНСЕРВІС» листами від 12.11.2024 № 260 (вх. № 70-01/2917 від 12.11.2024), від 23.01.2025 № 14 (вх. № 70-01/240 від 24.01.2025) та від 07.04.2025 № 66 (вх. № 70-01/1290 від 07.04.2025) обсяг наданих ПІДПРИЄМСТВОМ послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення становив:
 - за 2023 рік 1 фізичній особі на суму (*інформація, доступ до якої обмежено*);
 - за 2024 рік 1 фізичній особі на суму (*інформація, доступ до якої обмежено*);
 - за січень-березень 2025 року 1 юридичній особі на суму (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (62) Часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначено період січня 2023 року – квітня 2025 року. В зазначений період структура вказаного ринку не змінювалась.

Визначення потенційних конкурентів

- (63) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» суміжний ринок – товарний ринок, що перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.

- (64) Отже, внаслідок технологічних особливостей Послуг, а також враховуючи те, що ринки централізованого водопостачання та водовідведення є в стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.

Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (65) Відповідно до пункту 9.2. Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (66) Ринок з Послуг характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- (67) Частиною другою статті 7 Закону України «Про природні монополії» визначено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (68) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема забезпечувати надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.
- (69) КП «КОМУНСЕРВІС» є суб'єктом природних монополій. При цьому, саме на суб'єктах природних монополій покладено обов'язок видачі технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва.
- (70) Окрім зазначеного, основними бар'єрами вступу на ринок є обмеження, пов'язані з необхідністю мати в наявності технічні засоби, включаючи мережі, споруди, устаткування (пристрої) для централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що пов'язані єдиним технологічним процесом.

Установлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (71) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, зокрема, якщо, на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (72) ПІДПРИЄМСТВО у визначених територіальних межах не має конкурентів на ринку Послуг, а відтак споживачі зазначених послуг не мають можливості отримувати ці послуги від інших суб'єктів господарювання.
- (73) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «КОМУНСЕРВІС» протягом періоду січня 2023 року – квітня 2025 року має ознаки суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Заводське Миргородського району Полтавської області, на якій розташовані мережі централізованого водопостачання та водовідведення, що знаходяться в оперативному управлінні ПІДПРИЄМСТВА, із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не має жодного конкурента.

5. Нормативно-правове регулювання

- (74) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови – це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які мають відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогасіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та електронних комунікацій.
- (75) Згідно з частиною другою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою.
- (76) Відповідно до частини третьої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови повинні відповідати законодавству, містити достовірну інформацію та обґрунтовані вимоги до об'єктів будівництва, а також відповідати намірам заявника щодо забудови земельної ділянки.
- (77) Частиною сьомою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передбачено, що технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи чи організації, які надали такі технічні умови, крім випадків, передбачених цим Законом.
- (78) Відповідно до абзацу дев'ятого пункту 4 розділу I Правил № 190 технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі - технічні умови) – комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (79) Пунктом 1 розділу III Правил № 190 визначено, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання.
- (80) Відповідно до пункту 3 розділу III Правил № 190 для одержання технічних умов замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення подає до виробника таких послуг:
- заяву;
 - опитувальний лист (додаток 3);
 - ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1 : 500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
 - копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
 - вкопювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;
 - копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);
 - розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проєктної організації та замовника;

- у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.

- (81) Відповідно до пункту 9 розділу III Правил № 190 технічні умови повинні включати:
- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
 - обсяг та тиск води, режим водопостачання;
 - обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
 - рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
 - місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
 - умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
 - графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
 - термін дії технічних умов.
- (82) Зазначений перелік умов та вимог є виключним.
- (83) У разі звернення замовника до виробника послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення з приводу видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, йому видається документ - технічні умови.
- (84) Відповідно до пункту 6 розділу III Правил № 190 за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (85) Згідно з пунктом 8 розділу III Правил № 190 строк дії технічних умов складає три роки з дня їх надання у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення.
- (86) Також, слід зазначити, що додатком 2 до Правил № 190, затверджено форму технічних умов на приєднання до централізованої системи водопостачання та водовідведення, де зазначено, що технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта (частина сьома статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»).
- (87) Таким чином, з урахуванням викладеного, строк дії технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення має становити до завершення будівництва об'єкта.
- 6. Обставини, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції**
- (88) Відділенням встановлено, що відповідно до інформації КП «КОМУНСЕРВІС», наданої листами від 12.11.2024 № 260 (вх. № 70-01/2917 від 12.11.2024), від 23.01.2025 № 14 (вх. № 70-01/240 від 24.01.2025) та від 07.04.2025 № 66 (вх. № 70-01/1290 від 07.04.2025) протягом січня 2023 року – квітня 2025 року ПІДПРИЄМСТВОМ здійснюється видача

технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення на платній основі.

- (89) Згідно з інформацією КП «КОМУНСЕРВІС», наданою листом від 07.04.2025 № 66 (вх. № 70-01/1290 від 07.04.2025), оплата за видачу технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення проводилась замовниками згідно з виписаними ПІДПРИЄМСТВОМ рахунками через банківські установи.
- (90) КП «КОМУНСЕРВІС» листами від 12.11.2024 № 260 (вх. № 70-01/2917 від 12.11.2024), від 23.01.2025 № 14 (вх. № 70-01/240 від 24.01.2025) та від 07.04.2025 № 66 (вх. № 70-01/1290 від 07.04.2025) надало копії технічних умов на приєднання до системи централізованого водопостачання та водовідведення (далі – Технічні умови), виданих замовникам протягом 2023-2024 років та поточного періоду 2025 року.
- (91) Аналізом наданих КП «КОМУНСЕРВІС» копій Технічних умов, виданих замовникам, Відділенням встановлено, що видані Технічні умови мають типову форму.
- (92) У 2023 році ПІДПРИЄМСТВОМ видано Технічні умови (*інформація, доступ до якої обмежено*) замовнику – фізичній особі – (*інформація, доступ до якої обмежено*). Пунктом 6 зазначених Технічних умов передбачено нормативні терміни: проектування – 30 календарних днів; будівництва – 1 місяць; введення об'єкта будівництва в експлуатацію 2023 рік. Крім того, у Технічних умовах зазначено наступне: «*Технічні умови видані на термін до 31 грудня 2023 року та чинні до завершення будівництва об'єкта при умові початку будівництва у вказаний термін*» (мова оригіналу).
- (93) У 2024 році ПІДПРИЄМСТВОМ видано Технічні умови (*інформація, доступ до якої обмежено*) замовнику – фізичній особі – (*інформація, доступ до якої обмежено*). Пунктом 6 зазначених Технічних умов передбачено, нормативні терміни: проектування – 30 календарних днів; будівництва – 12 місяців; введення об'єкта будівництва в експлуатацію 2024 рік. Крім того, у Технічних умовах зазначено наступне: «*Технічні умови видані на термін до 31 грудня 2024 року та чинні до завершення будівництва об'єкта при умові початку будівництва у вказаний термін*» (мова оригіналу).
- (94) Відповідно до інформації КП «КОМУНСЕРВІС», наданої листом від 23.01.2025 № 14 (вх. № 70-01/240 від 24.01.2025), вказані технічні умови видавались замовникам на платній основі.
- (95) Цим же листом КП «КОМУНСЕРВІС» повідомило Відділення, що:
 - Технічні умови (*інформація, доступ до якої обмежено*) замовником виконані, об'єкт замовника приєднано до системи централізованого водопостачання 05.09.2023;
 - Технічні умови (*інформація, доступ до якої обмежено*) замовником виконані, об'єкт замовника приєднано до системи централізованого водопостачання 25.10.2024.
- (96) Відповідно до інформації КП «КОМУНСЕРВІС», наданої листом від 23.01.2025 № 14 (вх. № 70-01/240 від 24.01.2025), вказані технічні умови видавались замовникам на платній основі.
- (97) Згідно із інформацією КП «КОМУНСЕРВІС», наданою листом від 20.03.2025 № 54 (вх. № 70-01/1057 від 20.03.2025), обмеження строку дії Технічних умов ПІДПРИЄМСТВО обґрунтовувало тим, що зазначені обмеження встановлено на підставі термінів будівництва та введення в експлуатацію об'єктів, зазначених у опитувальних листах замовників.
- (98) Отже, КП «КОМУНСЕРВІС» у період 2023-2024 років видавало замовникам Технічні умови із обмеженням строку їх дії (до кінця року їх видачі), тобто, з порушенням строку дії технічних умов, встановленого чинним законодавством.

- (99) Наразі у Відділення відсутня інформація, підтверджуючі документи щодо припинення ПІДПРИЄМСТВОМ встановлення обмеження строку дії Технічних умов, під час видачі Технічних умов замовникам.
- (100) У 2025 році ПІДПРИЄМСТВОМ видано Технічні умови (*інформація, доступ до якої обмежено*) замовнику юридичній особі – ВИКОНАВЧОМУ КОМІТЕТУ ЗАВОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ. У Технічних умовах зазначено: «*Технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта відповідно до частини сьомої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»*» (мова оригіналу).
- (101) Відповідно до інформації КП «КОМУНСЕРВІС», наданої листом від 20.03.2025 № 54 (вх. № 70-01/1057 від 20.03.2025), Технічні умови (*інформація, доступ до якої обмежено*) видані вищезазначеному замовнику на безоплатній основі.
- (102) Слід зазначити, що КП «КОМУНСЕРВІС» встановлено для всіх категорій споживачів однакову вартість за видачу Технічних умов.
- (103) КП «КОМУНСЕРВІС» листом від 07.04.2025 № 66 (вх. № 70-01/1290 від 07.04.2025) повідомив, що «*Технічні умови замовникам видаються на платній основі. Випадок з Виконавчим комітетом заводської міської ради є винятком, так як це будівництво водогону по вулицях: пров. Лесі Українки, вул. Опанаса Сластіона, вул. І. Сірка, вул. Сульська, вул. Брисівська, вул. Приладобудівників в м. Заводське. Після введення будівництва в експлуатацію буде проводитися індивідуальне підключення кожного споживача згідно Порядку на платній основі*» (мова оригіналу).
- (104) Отже, КП «КОМУНСЕРВІС» одним замовникам (фізичним особам) видавало Технічні умови на платній основі, а іншому замовнику (юридичній особі) – безкоштовно.
- (105) Наразі у Відділення відсутня інформація, підтверджуючі документи щодо припинення ПІДПРИЄМСТВОМ встановлення замовникам (споживачам) різних умов отримання Технічних умов.

7. Правова кваліфікація

Вплив дій КП «КОМУНСЕРВІС» на споживачів

- (106) Виконання Технічних умов є обов'язковою умовою для приєднання мереж замовників до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (107) Дії КП «КОМУНСЕРВІС», які полягають у встановленні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення обмеженого строку їх дії (до кінця року їх видачі), можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів (замовників) таких послуг. Адже, споживачі (замовники), які з певних причин не змогли здійснити будівництво та приєднання об'єктів протягом одного року, були б змушені повторно звертатися до ПІДПРИЄМСТВА за отриманням нових технічних умов, несучи при цьому додаткові витрати.
- (108) Дії КП «КОМУНСЕРВІС», які полягають у встановленні замовникам (споживачам) різних умов отримання Технічних умов ставлять у нерівні умови споживачів, внаслідок відсутності вибору для споживачів інших надавачів цієї послуги.
- (109) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монополю владу, споживачі його послуги знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуги та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

8. Неможливість вчинення таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

(110) Дії КП «КОМУНСЕРВІС», які полягали у встановленні:

- в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення обмеженого строку їх дії (до кінця року їх видачі);
- замовникам (споживачам) різних умов отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення;

були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.

(111) За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

9. Висновки

(112) Відповідно до частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку зокрема, визнається, встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;

(113) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

(114) Враховуючи, що КП «КОМУНСЕРВІС», яке протягом січня 2023 року – квітня 2025 року має ознаки суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Заводське Миргородського району Полтавської області, на якій розташовані мережі централізованого водопостачання та водовідведення, що знаходяться в оперативному управлінні ПДПРИЄМСТВА, із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не має жодного конкурента, дії КП «КОМУНСЕРВІС», які полягають у:

- встановленні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення обмеженого строку їх дії (до кінця року їх видачі), містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, шляхом встановлення таких умов придбання товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;
- встановленні замовникам різних умов отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України

«Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, шляхом застосування різних умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин.

Враховуючи вищевикладене, керуючись частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 та 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВУ «КОМУНСЕРВІС» ЗАВОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (*інформація, доступ до якої обмежено*) такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Заводське Миргородського району Полтавської області, на якій розташовані мережі централізованого водопостачання та водовідведення, що знаходяться в оперативному управлінні КП «КОМУНСЕРВІС», шляхом встановлення строку дії технічних умов, що видаються замовникам, відповідно до вимог чинного законодавства.

2. Припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах території міста Заводське Миргородського району Полтавської області, на якій розташовані мережі централізованого водопостачання та водовідведення, що знаходяться в оперативному управлінні КП «КОМУНСЕРВІС», шляхом встановлення замовникам однакових умов отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій КП «КОМУНСЕРВІС» необхідно повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (за адресою: вул. Капітана Володимира Кісельова, 1, м. Полтава, 36014 та на e-mail: khrv@amcu.gov.ua) у **30-денний термін з дня їх отримання** із наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення причин виникнення цих

порушень і умов, що їм сприяють, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Головуюча колегії

Наталя ТРЕГУБЕЦЬ